

20 éves a Barátság

Ünnepi rendezvény a Croaticában

Húsz évvel ezelőtt, 1994. március 15-én jelent meg a BARÁTSÁG című kulturális és közéleti folyóirat első száma. Alapítói **Ember Mária** író, újságíró és **Mayer Éva** újságíró voltak. Március 6-án, a Croatica Nonprofit Kft rendezvény termében jó hangulatú ünnepségen Mayer Éva felelős szerkesztő emlékezett Ember Máriára, idézte emlékeit a Holokauszt 70. évfordulóján, az együtt töltött munkás éveket, a lap elmúlt két évtizedét. Geiger György, Kossuth-díjas trombitaművész egy-egy Csajkovszkij és Rimszkij-Korszakov művel teremtette meg a kiváló alaphangulatot, majd Berényi Mária magyarul és románul olvasta fel verseit. Hadzsikosztova Gabriella színművész Ember Mária 2000-ben fogunk még élni? című kisregényéből és Szécsi Magda önéletrajzi írásából olvasott fel részletet, majd Korb Angéla németül és magyarul adta elő saját verseit. Kormos Sándor pilis-szántói szlovák költő kettős minőségben volt jelen: miután felolvasta verseit, a Harmónia Gitáregyütteshez ült át és diákjaival szlovák népdalfeldolgozásokat adott elő. Milosevits Péter szerb író, műfordító az alkalomra írt versét olvasta fel nagy sikerrel! Dr. Latorcai Csaba helyettes államtitkár (EMMI) mondott köszöntőt. A rendezvény támogatója az Emberi Erőforrások Minisztériuma Emberi Erőforrások Támogatáskezelője.

Bajtai László felvételei

Dr. Latorcai Csaba, az Emberi Erőforrások Minisztériuma Egyházi, Nemzetiségi és Civil Kapcsolatokért Felelős helyettes államtitkárának köszöntője:

Tisztelt Ünneplő Közönség! Kedves Jelenlévők, Barátaim!

A mind kevesebb közelmúltbeli polihistoraink egyike, **Németh László** tejtestvéreknek nevezte a Kárpát-medence, Közép-Európa népeit, akik a közös sors emlőjén növekedtek. Ő jutott el addig a nagyon komolyan gondolt következtetésig is, miszerint ahhoz, hogy elérjünk a kölcsönös szeretetig, mindenekelőtt alaposan meg kell ismernünk egymást. Ennek érdekében megalkotta a sors- vagy magatartástudományként értelmezett magyarságtudományt, amelynek a kialakult intézményrendszerében hangsúlyos helyet foglalt el a kultúrák kölcsönös egymásra hatását vizsgáló összehasonlító irodalom-, néprajz- és történetkutatás.

Az 1994-ben megszületett BARÁTSÁG – akaratlanul is – a **Németh László-i** gondolathoz hasonló célkitűzést vall, amikor ama uniós ajánlást említi „ars poeticaként”, hogy „elfogadni, szeretni csak azt lehet, amit ismerünk”. **Ember Mária** és **Mayer Éva** már az alapításkor kijelölte a máig követett utat, hogy a nemzetiségi közösségek történelmére, hagyományaira, kultúrájára vonatkozó ismeretek közlésével elő szeretnék segíteni a különböző népcsoportok kö-

zötti megértést, elfogadást. Mindmáig egyetlenek a hazai sajtopalettán, akik fő irányként ezen a nyomon járnak, hisz valamennyi kisebbség jelentősebb eseményeiről, ünnepeiről, rendezvényeiről beszámolnak magyarul, szépirodalmi műveket közölnek eredeti nyelven és fordításban, képzőművészeti alkotásokat mutatnak be, s rendszeresen megszólaltatják a nemzetiségi közélet, politika és közigazgatás szakembereit. (Egyre több folyóirat – legalább tematikus számokban, rovatokban – követi a példájukat és a kisebbségkutatás fórumai is egyre erősödnek.)

Az elmúlt két évtized alatt időszerűségéből nem vészett ama nemes irányválasztásuk, miszerint fontosnak érzik a tizenhárom nemzeti közösség egymással való megismertetését ugyanúgy, mint ahogy a többségiék tájékoztatását a nemzetiségek életéről.

Az öt évvel ezelőtti jubileumi kötetük beköszöntőjében olvashatjuk felelős szerkesztő asszony máig igaz gondolatait: „A velünk élő magyar valóság egy-egy olyan szeletét láttatják, amely nemcsak nyelve és látásmódja miatt sajátosan izgalmas, hanem azért is, mert bár vitathatatlanul a miénk, mégsem ismerjük igazán (...) az írók, költők is azok közé tartoznak, akik műveikkel gond

nélkül járnak át a képzeletbeli és valós határokon, írással kultúrákat, népeket, országokat közelítenek egymáshoz. A műfordítók munkájukkal magyar írók, költők, színpadi szerzők alkotásait mutatják be idegen nyelveken vagy éppen megfordítva, más népek irodalmát hozzák el nekünk (...) szülőföldjükön, Magyarországon élnek, dolgoznak, alkotnak, többen közülük nemcsak anyanyelvükön, hanem magyarul is. Így jutnak el más országok irodalmába, gazdagítva azokat is."

Civil kezdeményezésük húsz év alatt sem vesztett a fényéből, hisz azóta nem akadt olyan kor-

mányzat, amely ne ismerte volna el az értékeiket, támogatásokkal ne állt volna a célkitűzéseik mellé. Ez bizonyítja az időtállóságukat, mint ahogy haladnak Önök is a korról a 2002 óta interneten visszakereshető teljes lapszámaikkal, a repertórium-adatbázisukkal, címgűjteményükkel, a nyomtatott lapszámok közötti időszakot friss hírek közlésével áthidalva. Kívánok tehát a Barátság újabb évtizedeket, állhatatosságot a jó ügyek melletti kiállásban, a mai ünnepélyes alkalmon pedig méltó emlékezést!

Köszönöm a figyelmüket!

Milosevits Péter

A Nagymező utca

Az a trolibusz, a hetvennyolcas trolibusz
Ma is a Nagymező utcában jár,
Ahol nemzeti, jó néhány nemzeti
Kisebbség székháza állt.

Demokratikus szövetségeknek hivatalai működtek itt,
Melyeknek nemzetiségi önkormányzatok vették át helyeit.
Akkor csak szóban, ma már valóban hinti fejünkre áldásait:
Itt van hát végre a fényes jövő – a fényes jelen, mely elvakít.

Kísértet járja be a Nagymező utcát:
A nemzetiségi kultúra kísértete:
Az ólomfüstben ott kavarog még
Sok nemzetiségi szellem borgőzös lehelete.

Ott áll a sarkon a Zóna bisztró, ahol még ma is mérnek piát,
Hová a nemzetiségi sajtó sok munkatársa ihletért járt.
A szlovák Zoli, a német Feri, a Wolfart Jancsi ácsorgott itt,
Mind a két Márkó, na meg a Míjó hörpölte itten a fröccseit.

A Gyuri, a Gyuri, a Popovics Gyuri,
Hát ő is tudna mesélni mit.
Mai és jövő nemzedékek is
Ihatnák itt a szavait.

Végigmegyek a Nagymező utcán, gallérom mögé befúj a szél:
A minap volt a születésnapom: még egy a sorban, s megértem én.
Néhányat éppen itt ünnepeltem, s remélem, lesz sok következő:
Hisz van még Zóna, van régi szellem, s itt van még mindig a Nagymező.

Az a trolibusz, a hetvennyolcas trolibusz,
Ma is a Nagymező utcában jár.
Néha még eljövök, eljövök még,
s gallérom mögé befúj a szél.

Nagyfejű Natasa, az utolsó szentendrei szerb

A Mennyek kapuja

SZENT PÉTER *(a kaputelefonba)* Ki az isten csönget ilyen későn?

HANG A KULISSZÁK MÖGÜL: Én vagyok az, az utolsó szentendrei szerb.

SZENT PÉTER: Jé, tényleg, Szentendrén ütött a záróra. *(A műholdról sugárzott kisebbségi műsort nézi: éjszaka van, az ember a kutyát sem ültetné a tévé elé, az RTL-en véget ért a szexfilm, nemzetiségi nyelveken olvassák a múlt heti rémhíreket.)*

AZ UTOLSÓ SZENTENDREI SZERB: Na, papa, mi lesz már, kinyitja végre azt a rohadt kaput? Kivisz a huzat itt a Tejúton.

SZENT PÉTER: Jól van, nyitom már! *(Magában)* Ha valaki kisebbségi, rögtön hepciáskodik! *(Megnyomja a gombot, s a mennyek kapuja elektromosan kitárul.)*

AZ UTOLSÓ SZENTENDREI SZERB: *(belép a Paradicsomba)* Dobar dan, dobar dan! *(A biztonság kedvéért hozzáteszi:)* Jó napot, jó napot kívánok!

SZENT PÉTER: Adj isten. Egyébként nyugodtan beszélhet szerbül; hála az égnek *(felnéz a plafonra)*, itt is van kisebbségi törvény. *(Az úti okmányokat ellenőrzi)* Rendben van. Látom, nem volt párttag.

AZ UTOLSÓ SZENTENDREI SZERB: Én? Párttag? Hogy az istenbe *(halk hörgés a zsinórpadlásról)*... hogy az istenbe lettem volna párttag, mikor én voltam Szentendrén az egyházi múzeum őre?

SZENT PÉTER: Jól van, csak ne káromkodjon. Üljön szépen oda, a helyére. Magának tartottuk fenn.

AZ UTOLSÓ SZENTENDREI SZERB: Itt a sor szélén? Na hiszen! *(Nem tetszik neki a hely, de azért leül a szentendrei Fő tér szabadtéri színpada előtti nézőtér szélére.)* Hát innen lópikulát se látni. Inkább hazamegyek. Ti csak bohóckodjatok, én majd elnézem fönről az ablakból. *(Mutatja, melyik házban lakik.)*

SZENT PÉTER: Előbb ugorjon be a recepcióra, ott beírják az adatait. Nehogy később vita legyen, hogy ki volt az utolsó szentendrei szerb. Hogy kinek jár a kárpótlás! Ismerem én magukat.

AZ UTOLSÓ SZENTENDREI SZERB: *(elmenőben, morogva)* Adok én a pofádra olyan „ismerem én magukat”, hogy körberepülöd a templomtornyot, vén trottyos! *Abban a pillanatban, amikor a recepcióhoz ér, a kulisszák mögül robbanás hallatszik, és a Fő tér a levegőbe repül.*

* * *

A színpalak mögött égett a város.

Az első lángcsóva a múzeum pincéjéből lövellt ki, aztán a múzeum füstjében eltűnt az utolsó szentendrei szerb, Nagyfejű Natasa is.*

Berényi Mária verseiből

Cam atît

cînd ceasul îmi va bate clipa sfîrșitului
voi așeza pe altarul gurii cuvinte sfinte
voi cutreiera mult printre rînduri
și voi sădi floarea de limbă dulce

Cuvintele să nu le risipim în zadar

Să nu ne fie teamă de tăcere
Cuvintele să nu le risipim în zadar
Strigătul intră în noi ca un coșmar
Vorbele se lasă greu convinse

În limba singurătății se pun întrebări
Gîndul cercetează prin suflet cu indiferență
Privirea-i groaznic despuiată în oglindă
Delirul domnește în viața plină de păcat și disperări

Egyengetem az emlékek útját

itt állok tegnap és holnap között
egyengetem az emlékek útját
szembebe gyűjtöm a távoli csillag
remegő sugarát
újra és újra
hazaálmodom magam
szüleim és testvéreim
nevét suttogom
végtelen utak
kacsaringóznak velem
mielőtt végkép
eltűnök a
lakatlan időben

Bánatok és derúk folyton üzennek

Neonok között feljött a Hold
Bazsalikom illatáról álmodozom

Lassú ősz lüktet minden ízemben
Bánatok és derúk üzennek

Futok tűnő égi fények után
Bolyongok az álmok partján

Mindig félúton mindig közben
Mint jégbefagyott víztükörben

? ! ? !

Búzaként
növök a
világba
Ki tudja
kenyérre
érek-e?
A szomorú fűz
világgá
kiáltja
sorsomat

Álmodozás

van úgy az ember,
hogy álmodozni vágyik,
mégsem jut messzebb:
csak a valóságig

? ? ?

és kevés a szó, a tett, a minden
hová tűnt lelkünk szép reménye?
mondjátok, hol van, hova lett
parázsló szemünk tiszta fénye?

Hosszú az út lélektől lélekig

Fátyolos szemmel az ég felé fordulva
az emlékek hintaszékében ringatózom
s lesem a nap végső visszfényét
szembebe gyűjtöm a távoli csillag sugarait
csöndben és tűnődve figyelem
mily hosszú az út lélektől-lélekig

A megíratlan lap előtt

Nagy sebességgel húznak el
alólam az évek, a tavaszok és a nyarak
egyre az ismeretlent keresve
az örökké igazságot
ha tudnám, hol a vég, a kezdet
megfordítanám a homokórát
a megíratlan lap előtt
tudathasadásos század
küszöbén botlok
legdrágább titkaimat
olvashatatlan betűkkel írom

Marko Dekić-Bodoljaš verseiből

Öreganyám szavai...

(Vélin Sztipankov Katalin emlékére)

Egy kedves hang
felém repdes,
mely nagyon hasonló
öreganyám csendes,
gondoskodó,
szavaihoz,
mintha csak
egy mesében
hangzottak el,
amikor emigyen
csengtek fel:
„Fiam!
Ne mennyél világgá,
elfogsz veszni.
Ott idegen emberek
vannak, s egyedül
nem jó lenni.
Maradjál velünk,
ne hagyd el a
szülőházad!
Nosza, jó gyermekem
legyél,
hallgasd meg,
Öreganyádat!”

(Budapest, 2007, a szerző fordítása)

Bizonyos napokról...

(Znamo neke dane...)

Bizonyos napokról tudjuk, hogy el nem repülnek,
S az események frissek maradnak, végtelen időkig,
S apró csillagokként ezüstösen ragyognak, szépülnek,
Világosságot terjesztve, még a síron túlig.

Petőfi és mások, nem félve semmitől, senkitől,
Az emberi igazságnak ajtót tárva bátorságból,
Lámpást gyújtva, hogy a sötétség majd világossá szépül,
S a népeket felemeljék, az iszapból és sárból.

Sokféle nemzetségnek bátor hősei sarjadtak
A „Pirossapkások” harctéri frontjában,
Hogy a zsarnokra érdemben büntetést szabjanak,
Megelégelve a keserűséget, a megtelt pohárban.

S felkeltek a rabok, hogy a szent szabadságot,
Akár vérük árán, életükkel óvják, védjék,
Világos elesett. A szétoszló hadak, az átkot,
A világ mind a négy felére, szanaszerte vitték.

Valaha a napok szomorúak voltak, nehézséggel teli.
A jelenkor szemléli arcaink felderült mosolyát,
Amelyben oly láng, lángol, mely újraneveli,
A kékibolyák színes, gazdag márciusi csokrát.

(A szerző fordítása)

Tudom, sohasem fognak...

Tudom, álmaim sohasem fognak valóra válni,
Tudom, édes ábrándjaim hasztalanná lesznek,
Tudom, kedves hangod felém tud szárnyalni,
De eljő majdan az idő, a búcsúpercnek.

Tudom, álmaim sohasem fognak valóra válni,
Csak egy morzsányi boldogságra vágytam,
A legszebb pillanatot megújulva látni,
De a távolság összeűzta, mit kezdettől vártam.

(Budapest, 1956, a szerző fordítása)

Meghívó

2014. április 16-án 18:00 órakor a VI. ker. Lendvay u. 22-ben bemutatkozik a hazai horvát irodalom.

Vendégek: Blazsetin István és Dékity Márk, valamint Arnold Krisztina költők.

Angela Korb német nyelvű verseiből

Fata Morgana

(Délibáb)

erlebte Gefühle kreisen im Kopf
verliebt ist die Landschaft im heimatlichen Dorf
der Wind streichelt zärtlich
die weiblichen Rundungen des Hügels im Gras
das Glockengeläut zermürbt die eindringende Angst
erfrieren zu müssen in der Hitze der Erinnerungen
Sanft entgleitet ein Schrei deinem Mund:
die Idylle enttäuscht

Ausgeklammert

(Kizárva)

meine Tränen sehen dich
hinter dem Vorhang
geschlossener Augenlider
Farbe bist du nun
in der Kulisse meiner Erinnerungen

Variation zu ZeiTräume

(Variációk a tér-időre)

Erinnerungen
zart-bitter
verlocken das Gemüt
betroffene Orte
bekannte Gerüche
ersehnte Gefühle
ruheloze Worte
stillen zeitlos
das Gedächtnis
bis zum zart-rauhen
Vergehen der
Wach-Traumwelt

Bildbauer

(Képipítő)

Linien, Kreise, Quadrate
klar strukturiert
beherrschen das Gemälde
kühn erwachende Gedanken
positionieren die Heimat
des Ewig-Künstlers:
die architektonisch
geometrische Faszination

Klingelton

(Csengőhang)

sehnsüchtig erwartet
in jeder verflossenen Minute
gespannt auf das Zeichen deiner Nähe:
aufregend
lang
zwischenmenschlich
jedesmal erwartungsvolles
Warten
halte durch

Unerhört

(Hallatlan)

hast du etwas zu sagen?
Fragen stoßen auf Fragen
mitgeteilt werden soll die Erfahrung des Augenblicks
damit nichts verschwiegen wird
später kannst du nur im Stillen weinen
dir selbst deine plätschernden Phrasen nochmals vorsprechen
wie unerhörte Psalmen:
wäre ich doch damals
mutiger, tatkräftiger, anders gewesen
hätte es anders sein können
nur so...

Kormos Sándor verseiből

Százsorszép hadüzenet

Szemedtől kigyúltak szárnyaim,
fényedtől megvakult szívem,
tündöklő bilincsek zenéje,
csodállak rabszolga-híven.

Hirtelen kihunytak álmaim,
megdermedt bennem a remény,
életem súlyával kívánlak,
mint igazságot a szegény.

Nézhetsz fekete tűzmadárnak,
sötéten szárnyal a tüzem,
s álmatlan életem poklából
százsorszép hadat üzen.

Felszabadulás

Érzem a számban a dobogás ízét,
tüdőmben őrzöm a leheleted.
Lobogó szíved szabadon száll, s hogy
vissza ne jöjj, már nem teheted.

Átkokat oldó tavaszos hévvel
messzire űzted a fellegetket.
Szerető szárnyad magasán száll, s hogy
vissza ne jöjj, már nem teheted.

Nem tudom, érzed-e bennem a sorsod,
látod-e bennem az emberedet.
Szeretőd bölcsen, szelíden vár, s hogy
vissza ne jöjj, már nem teheted.

Hatalmat az igazságnak!

(A rendszerváltás előérzete)

Az igazságot
valahol és valamikor
szükségszerűen
védelmezi a hatalom.

Az igazságot
valahol és valamikor
szükségszerűen
eltiporja a hatalom.

Az igazság
valahol és valamikor
szükségszerűen
eltiporja a hatalmat.

Csodák csodája

*Mottó: Pantha rhei = minden folyik. Ugyanabba a folyóba nem lehet kétszer belelépni. (Herakleitosz)
(Valaki pedig azt mondta, hogy egyszer sem, mert a folyó minden pillanatban változik).*

Ki akar itt kétszer
belelépni
abba a folyóba?

Agyamban
cikázó versek sodródhatnak
örök feledésbe.

Nincs idő meglesni
bimbók és rügyek
kitárulkozását,

sem fecskék
szárnyának
örömhír-mondását.

Mégis minden
röpke emberöltő
a fukar lét

egyedülálló,
megismételhetetlen,
hatalmas csodája.

Zsákutcában

(avagy fordított szonett a nyelvváltás időszakából)

Mikor a bölcső élő sír,
mikor a költő holtan ír,
s a gyásznép élő sírba tart,

meddő jelen már a múlt,
az ördögi kör bezárult,
a kígyó öntestébe mart.

Zsákutcában hová tartasz,
halva született cél felé?
Az utca végén hátraarc,
a kiinduló pont felé.

Hol újból, s újból megfordulsz
halvaszületett cél felé,
közben százszor felfordulsz,
s megszületik a költemény.

Újjászületés

Égzengető szívdobogással
szétrobbantom síromat,
porrá zúzott sziklasírkő
porfelhőkben rám szakad.

Csapra verem sebeimet,
megmosakszom a vérembe,
s újszülöttként megtisztultan
fejest ugrom az életbe.

Földrengető érces hangon
kiáltok egy harsányat,
mint kit élve eltemettek,
s föld méhéből föltámad.

Szomjas tudóm teleszívom
kápráztató napfényel,
tűzlobbantó leheletem
sziporkázzék fagy-éjben.

Éhenkórász metsző fogam
belevágom a szép szóba,
csillapítom halálos éhem
igazságot majszolva.

Térkép-szélen

*(A Békés megyei „Peremvidéken” c.
irodalmi antológia margójára)*

Nekivágsz keletnek,
nekivágsz nyugatnak,
indulhatsz északnak, délnek,
hiába nevetnek,
hiába mulatnak orgia-fények:
térkép-szélen is emberek élnek!

Térkép-szélen is érces az ének,
ott is örülnek tavaszi szélnek,
ott is gyönyörű kékje az égnek,
ott is áldott fénye a napnak,
bízók ott is erőre kapnak.

Ott is mézes íze a csóknak,
bátrak ott is küzdeni szoktak,
igazak ott is szenvednek,
s minden küzdő embernek
bőven kijut a kínokból,
fű nő ott is a sírokból.

Nekivágsz keletnek,
nekivágsz nyugatnak,
indulhatsz északnak, délnek,
hiába veretnek,
hiába ugatnak orgia-fények:
térkép-szélen is emberek élnek!

Hozzátok költözöm

Fél emberöltőnyi
magamba öltözöm,
van-e, ki irigyli
egyetlen öltönyöm?

Van-e, ki irigyli
a háborgó szelet,
egyetlen társamat,
aki most is szeret.

Ki olykor belefúj
lázás ingem alá,
s meglepi magányom,
mely biztos, mint a halál.

Fél emberöltőnyi
magamba öltözöm,
s ha így befogadtok,
hozzátok költözöm.

Csillagok csillaga

A legszebb csillag az égen
a Föld,
a legszebb csillag a Földön
a nő.
A csillagok közt a legszebb csillag
Te vagy,
én édes csillagom!

Sírcellámban

Sírcellámban szűk volt a fény,
de belefért minden remény.

Nem éreztem, hogy még élek,
de élt bezzeg ezer féreg,

amely rágta lelkem-testem,
vad étvággyal minden percben.

Tudtam, hogy ez próbaterem,
s hogy fölötte búza terem.

Búza fölött esőfelhők,
villámlók, de kalásztermők.

Felhők fölött tiszta kék ég,
örök napfény, semmi kétség.

Sírcellámban nem nyílt virág,
de belefért az egész világ.

Cigány költők versei

Szepesi József (1948-2001)

Egy ember egy embert ér

Könny ára könny, vér ára vér
és egy ember egy embert ér.
Mindegy ki szülte, bárki az
– naiv, hiszékeny, bölcs, ravasz,
sárga a bőre, vagy fehér –
a könnye könny, a vére vér.

Szív dobog benne, lelke van,
kéjenc, kegyetlen, fajtalan;
derűre éhes, élveteg;
bűnös, szerelmes, bús, beteg,
indián, néger, eszkimó –
egyformán érzi: élni jó.

Ember az ember, bárki az
– csecsemő, ifjú, agg, kamasz,
bájos, mogorva, rút, kacér –
a könnye könny, a vére vér.
S embernek ára, emberek,
embernél drágább nem lehet.

Szolnoki Csanya Zsolt (1962-)

Korkép

Villám ütötte madarak marták
az éjszakák arcát,
gondolataim vállára
hullott a vér,
beléborzadtak
ezüst hárfái a viharoknak,
csontfényű sziklából
sírkő-sikoltásokat
tépett a szél.
Világtalan táltosok
között jártam,
láttam a fájdalom üvegpiramisát,
láttam porrázúzott útjaink fölött,
a kacagó, koszorú-glóriát.
Most parázssá alázott tüzek
lüktetnek szívemen,
lókoponyák között
táncol a történelem,
s én
csontokká átkozott
hamis tavaszok között,
méltóságunk
gerinccsigolyákból kovácsolt
koronáit keresem.

Jónás Tamás (1973-)

Anyu, utoljára

Ne lepődjön meg, anyám, hogy magázom.
Nem tudom, anyám-e még azon a másik világon.
Tudom, hogy mindent lezárni csak nagyon kevesen,
de azért gyötör, hogy nem tudtunk mindent mi sem.
Talán emlékszik rá, amikor tavaly megfogtam a kezét,
maga fázott, nyár volt, nekem meg nem ment a beszéd.
Féltem, hogy valami sutaságot mondok.
A halottak is ilyen szégyenlős bolondok?
A kezét, amikor megcsókoltam, féltem,
mert valami rémületet láttam utána a szemében.
Ha nem kezdett volna el akkor sírni, lehet,
hogy meg is szólalok, s ma kevésbé szenvedek.
Elegáns ez a hallgatás. Nevetséges a beszéd.
Tudja, nem tudom elfelejteni a fehér pulóverét.
Nem állt jól magán. Már szinte semmilyen ruhadarab.
Az arcát elfelejthetem, de az a pulóver megmarad.
Elnézést, anyám, hogy így el-elkalandozok.
Szégyenletes nekem, mint a halála, az ok.
Most már nem maga miatt mondom, de hát
engem még itt hagyott küzdeni: szerettem magát.
S hogy Egy volt (akik olyan kevesen): anyám.
Még a magáé vagyok. És maga már nem az enyém.

Osztoján Béla (1948-2008)

Önarckép

Madárcsonttemetők között várok,
árnyékká száradt fényben,
fekete zászlókat csahol a sötét,
vascsillag-sörényes éjben.

Szögekre hull a holnap,
a hold fekete kövekre kaptat,
csatkos mének kajtatnak véremen,
kajafások
– szentírást ragyognak.

Farkas Kálmán (1931-2004)

Anyám

Anyám hitt a szemmel verésben
Faszenes vízben fürdette unokáját
Meszet reszelt, paradicsomot tapasztott elvágott ujjamra
Fejszével űzte el a villámokat, s tartotta távol
házától a gonoszt.
Anyám, csak egy babonás cigány asszony volt.